

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

28 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie și Boico Victor,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2018, în cauza penală privind-o pe

Bașlicova Oxana xxxxx, născută la xxxxx, originară și domiciliată în mun. xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 06.11.2017 - 26.03.2018;

2. Instanța de apel: 20.06.2018 - 28.06.2018;

3. Instanța de recurs: 04.06.2018- 28.11.2019.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din data de 26 martie 2018, Bașlicova Oxana a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 362¹ alin. (2), lit. b), c) Cod Penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, fiind condamnată la o pedeapsă în formă de amendă în mărime de 637 unități convenționale, ceea ce constituie suma de 31875 lei.

Tot prin sentința a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Bașlicova Oxana, în luna martie a anului 2017, în urma înțelegerii prealabile, prin participație cu persoane nestabilite de către organul de urmărire penală, acționând pe teritoriul Republicii Moldova și al Republicii Cehă, urmărind scopul obținerii unui folos financiar, au organizat intrarea și șederea pe teritoriul Cehiei a lui Verebcean Angela, Verebcean Veaceslav, Zelenco Andrei, Zamos Oleg și Zamos Natalia, care nu sunt cetățeni și nici rezidenți al acestuia stat.

Pentru a atinge scopul urmărit, Bașlicova Oxana, prin participație cu persoane nestabilite de către organul de urmărire penală, în vederea găsirii potențialilor migrați, a plasat un anunț pe site-ul www.999.md, privind angajarea, în mod legal, în câmpul muncii pe teritoriul Republicii Cehă a persoanelor care dețin pașapoartele românești și moldovenești biometrice.

Astfel, în luna martie a anului 2017, Verebcean Angela, Verebcean Veaceslav, Zelenco Andrei, Zamos Oleg și Zamos Natalia, au apelat la numărul de telefon xxxxx, indicat în anunțul menționat supra, iar în rezultat au fost invitați pentru

comunicarea circumstanțelor angajării în câmpul muncii, în oficiul amplasat în mun. Chișinău, str. Columna 101.

Ajungând în oficiul amplasat pe xxxxx, Verebcean Angela, Verebcean Veaceslav, Zelenco Andrei, Zamos Oleg și Zamos Natalia au fost întâlniți de către mai multe persoane nestabilite de către organul de urmărire penală, inclusiv și de către Bașlicova Oxana, care în cadrul discuțiilor a relatat toate circumstanțele angajării în câmpul muncii, menționând că angajarea se v-a efectua doar în mod legal.

Pentru serviciile prestate, Bașlicova Oxana a solicitat mijloace bănești în suma de 320 Euro fiecare. Fiind de acord cu condițiile comunicate de Bașlicova Oxana, Verebcean Angela, Verebcean Veaceslav, Zelenco Andrei, Zamos Oleg și Zamos Natalia, au transmis, în calitate de avans 100 Euro fiecare.

La data de 24 martie 2017, înainte de plecare, Verebcean Angela, Verebcean Veaceslav, Zelenco Andrei, Zamos Oleg și Zamos Natalia, au transmis lui Bașlicova Oxana restul sumei de 220 Euro fiecare.

Ulterior, fiind ajunși în Cehia, persoana neidentificată pe nume, Roma, a transmis lui Verebcean Angela, Verebcean Veaceslav, Zelenco Andrei, Zamos Oleg și Zamos Natalia, carduri de identitate al cetățeanului român cu date false, însă cu fotografiile lui Verebcean Angela, Verebcean Veaceslav, Zelenco Andrei, Zamos Oleg și Zamos Natalia.

Din motivul că, nu s-au confirmat condițiile comunicate de Bașlicova Oxana privind angajarea legală în câmpul muncii, Verebcean Angela, Verebcean Veaceslav, Zelenco Andrei, Zamos Oleg și Zamos Natalia s-au adresat către organele de drept din Republica Moldova și prin intermediul Organizației Internaționale pentru Migrație s-au întors în Republica Moldova.

Instanța de fond a stabilit că prin acțiunile sale intenționate, Bașlicova Oxana a comis infracțiunea prevăzută de art. 362¹ alin. (2), lit. b), c) Cod Penal, individualizată prin „*organizarea migrației ilegale, adică organizarea, în scopul obținerii, direct sau indirect, a unui folos financiar, a intrării, șederii pe teritoriului statului a persoanei care nu este nici cetățean, nici rezident al acestui stat, acțiuni săvârșite asupra mai multor persoane*”.

3. Sentința menționată a fost atacată **cu apel**, de către procurorul în PCCOCS, Zgureanu Alexandru, la data de 06 aprilie 2018, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a o recunoaște pe Bașlicova Oxana vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 362¹ alin. (2), lit. b), c) Cod Penal, cu stabilirea pedepsei în formă de amendă în mărime de 637 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul angajării la muncă a persoanelor pe un termen de 3 ani.

Totodată, acuzatorul de stat a mai solicitat confiscarea specială a contravalorii banilor în sumă de 1600 euro, conform art. 106 Cod Penal. În rest, prevederile sentinței să fie menținute.

3.1 În susținerea apelului declarat procurorul a invocat, că inculpata a înaintat în cadrul cercetării judecătorești cerere privind examinarea cauzei penale în baza

probelor acuzări, recunoscând totalitatea probelor formulate în rechizitoriu, procurorul contestând doar în partea individualizării pedepsei în privința inculpatei și respingerea cerinței privind confiscarea specială a contravalorii bunurilor folosite la infracțiune.

Indică apelantul că, legea penala acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui inovat, de circumstanțele agravante sau atenuante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, însă în limitele sancțiunii prevăzute de Codul penal. Astfel, consideră că, instanța greșit a constatat faptul că în privința inculpatei, Bașlicova Oxana, nu este pasibilă aplicarea pedepsei complementare, prevăzute ca obligatorie în sancțiunea art. 362¹ alin. (2) Cod Penal.

La fel, în poziția acuzării, consideră inadmisibile argumentele primei instanței, prin care au fost respinse solicitările acuzării privind confiscarea specială a contravalorii banilor în sumă de 1600 euro, luând în considerație că inculpata, Bașlicova Oxana, în calitate de bunuri destinate săvârșirii infracțiunii incriminate a primit de la Angela Verebcean, Veaceslav Verebcean, Andrei Zelenco, Oleg Zamos, Natalia Zamos banii de la fiecare a câte 320 euro.

Acuzatorul de stat reține că prevederile art. 106 Cod Penal, nu are nimic comun cu repararea prejudiciului cauzat părților vătămate, urmând a fi aplicate separat, cu confiscarea de la inculpată a contravalorii sumei de 1600 euro, în calitate de bunuri destinate la săvârșirea infracțiunii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2018 a fost respinsă, ca nefondată cerere de apel înaintată de procurorul în PCCOCS, Zgureanu Alexandru, și menținută hotărârea atacată fără modificări.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, instanța de fond, examinând cauza în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, corect a concluzionat asupra vinovăției inculpatei, Bașlicova Oxana, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.362¹ alin.(2) lit.b),c) Cod Penal, individualizată prin *„organizarea migrației ilegale, adică organizarea, în scopul obținerii, direct sau indirect, a unui folos financiar, a intrării, șederii pe teritoriului statului a persoanei care nu este nici cetățean, nici rezident al acestui stat, acțiuni săvârșite asupra mai multor persoane”*.

În ce privește pedeapsa stabilită inculpatului, Colegiul penal a conchis că, instanța de fond justificat a aplicat pedeapsa în baza art.362¹ alin.(2), lit. b), c) Cod Penal, în formă de amendă, în mărime de 637 unități convenționale, pedeapsă care se încadrează în limitele stabilite prin reducerea cu o pătrime din maximul și din minimul prevăzut de sancțiune.

De asemenea, instanța de apel a reținut că, la individualizarea și stabilirea categoriei și mărimea pedepsei în privința inculpatei, Bașlicova Oxana, în mod just prima instanță a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui inovat care nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru (Vol. I, f.d.152, 152¹), fără antecedente penale (Vol. I, f.d.149), are la

întreținere un copil minor (Vol. II, f.d.78), părțile vătămate nu au pretenții materiale și morale, prejudiciul acestora fiind restituit integral de către inculpată, fapt confirmat prin recipise (Vol.II, f.d.20-25, 27-28), de lipsa circumstanțelor care atenuază sau agravează răspunderea penală, de atitudinea acesteia față de cele săvârșite, totodată ținând cont și de scopul pedepsei penale îndreptate spre restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților cât și a altor persoane.

În continuare, instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a ajuns la concluzia de nu a aplica față de inculpata, Bașlicova Oxana, pedeapsa complementară, în formă de privare de dreptul de a ocupa funcții în domeniul angajării la muncă a persoanelor. Or, conform sancțiunii normei art. 362¹ alin. (2), lit. b), c) Cod Penal aplicarea pedepsei complementare în formă de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, este posibil de a fi aplicată doar în cazul numirii inculpatei a pedepsei principale în formă de închisoare, or, la caz, în privința inculpatei, Bașlicova Oxana, a fost aplicată pedeapsă în formă de amendă, ceea ce denotă că în privința acesteia este inadmisibil numirea pedepsei complementare.

Referitor la apelul declarat de acuzatorul de stat, în partea ce ține de refuzul instanței de judecată privind confiscarea specială a contravalorii banilor în sumă de 1600 euro, conform art. 106 Cod Penal, instanța de apel a constatat cu certitudine că nu au fost îndeplinite condițiile prevăzute supra pentru a supune confiscării speciale mijloacele bănești date, în situația în care s-a constatat că banii în suma de 1600 Euro, aparțin de fapt părților vătămate, or, lucrurile care au fost luate de la partea vătămată în timpul săvârșirii infracțiunii, dacă acestea nu sunt excluse din circuitul civil, sunt restituite părții vătămate.

Instanța de apel a considerat nefondate afirmațiile procurorului precum că, prevederile art. 106 Cod Penal, nu are nimic comun cu repararea prejudiciului cauzat părților vătămate, urmând a fi aplicate separat, or, deși inculpata a dobândit mijloace financiare prin fapta penală săvârșită, realizând latura obiectivă a infracțiunii, acesta nu pot fi confiscate în folosul statului, având în vedere că banii nu au provenit din activitatea ilegală a inculpatei, dat au fost dați de părțile vătămate pentru serviciul privind organizarea locurilor de muncă în statul străin.

De referință la corpul delict - un disc CD care conține descifrările convorbirilor telefonice ale figuranților, instanța de fond corect a soluționat soarta acestuia în conformitate cu prevederile art. 162 alin. (1), pct. 5) Cod de procedură penală și legal a dispus păstrarea la materialele cauzei.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată, la data de 22 martie 2018, cu *recurs ordinar* de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia, indicând temeiul art. 427 alin.1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2018, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

5.1 În motivarea recursului procurorul a indicat că, în partea ce ține de chestiunea individualizării pedepsei instanța de fond a admis o eroare de drept, care urmează a fi corectată în continuare de instanța de recurs.

În contextul expus, acuzarea constată, că instanța de fond, cât și instanța de apel eronat au interpretat prevederile legale privind aplicarea față de inculpată și sancțiunii complementare cu privarea de drepturi a ocupa funcții în domeniul angajării la muncă a persoanelor pe termen de 3 ani, doar în cazul stabilirii pedepse cu închisoarea, nu și pentru ambele sancțiuni.

Așadar, conform sancțiunii normei art. 362¹ alin.(2), lit.b), c) Cod Penal pedeapsa complementară „*privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani*”, **este obligatorie** pentru ambele sancțiuni (amendă și închisoare).

În continuare, referitor la apelul declarat de acuzatorul de stat în partea ce ține de refuzul instanței de judecată privind confiscarea specială a contravalorii banilor în sumă de 1600 euro, conform art. 106 Cod penal, acuzarea constată cu certitudine că au fost întrunite integral condițiile prevăzute pentru a supune confiscării speciale contravalorii banilor în sumă de 1600 euro în situația în care s-a constatat că mijloacele bănești în sumă de 1600 euro, au fost folosite ca obiect în obținerea frauduloasă, a unui beneficiu material, în urma comiterii infracțiunii prevăzute de art. 362¹ alin. (2) lit. b),c) Cod penal.

6. La recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia, în conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹ Cod procedură penală, inculpata a depus referință, în care a pledat pentru inadmisibilitatea recursului, invocând că, decizia instanței de apel și instanței de fond sunt legale și întemeiate, iar temeiurile recurentului privind casarea acesteia sunt nefondate.

De asemenea, indică inculpata că, corect instanța de apel a reținut că la individualizarea și stabilirea categoriei și mărimea pedepsei în privința inculpatei, Bașlicova Oxana în mod just prima instanță a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat care nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, fără antecedente penale, are la întreținere un copil minor, părțile vătămate nu au pretenții materiale și morale, prejudiciul acestora fiind restituit integral de către inculpată, fapt confirmat prin recipise, de lipsa circumstanțelor care atenuează sau agravează răspunderea penală, de atitudinea acesteia față de cele săvârșite, totodată ținând cont și de scopul pedepsei penale îndreptate spre restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților cât și a altor persoane.

În continuare, a menționat inculpata că, legal s-a reținut de instanțe că corect s-a concluzionat de a nu aplica față de inculpata, Bașlicova Oxana, pedeapsa complementară, în formă de privare de dreptul de a ocupa funcții în domeniul angajării la muncă a persoanelor.

Totodată inculpata a relatat că, Colegiul Penal cu certitudine a constatat că, nu au fost întrunite condițiile prevăzute supra pentru a supune confiscării speciale

mijloacele bănești date, în situația în care s-a constatat că banii în suma de 1600 Euro aparțin de fapt părților vătămate, or, lucrurile care au fost luate de la partea vătămată în timpul săvârșirii infracțiunii, dacă acestea nu sunt excluse din circuitul civil, sunt restituite părții vătămate.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis reieșind din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul art.414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță.

În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul constată că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Recurentul invocă în recursul său temeiul prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În acest context Colegiul penal lărgit ține să menționeze următoarele.

7.1 În ce privește solicitarea procurorului privind aplicarea față de inculpată și sancțiunii complementare cu privarea de drepturi a ocupa funcții în domeniul angajării la muncă a persoanelor pe termen de 3 ani, Colegiul menționează că urmează a fi respinsă. Or, atât instanța de apel cât și instanța de fond corect au concluzionat asupra faptului de nu a aplica față de inculpata, Bașlicova Oxana, pedeapsa complementară, în formă de privare de dreptul de a ocupa funcții în domeniul angajării la muncă a persoanelor. Or, conform sancțiunii normei art.362¹ alin.(2), lit.b), c) Cod Penal aplicarea pedepsei complementare în formă de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, este

posibil de a fi aplicată doar în cazul numirii inculpatei a pedepsei principale în formă de închisoare, or, la caz, în privința inculpatei, Bașlicova Oxana, a fost aplicată pedeapsă în formă de amendă, ceea ce denotă că în privința acesteia poate fi aplicată pedeapsa complementară doar în condițiile prevăzute la al.3 din art.65 Cod penal, condiții ce la caz nu se regăsesc.

7.2. Totodată, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, instanța de apel în ce privește confiscarea specială a contravalorii banilor în sumă de 1600 euro, conform art.106 Cod penal, eronat a interpretat prevederile art.106 alin.(2), lit.a) Cod Penal potrivit căruia, „*sânt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare) utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni*”. Or, potrivit conținutului învinuirii inculpatei Bașlicova Oxana, pe care această a recunoscut-o integral, de la cet.Verebcean Angela, Verebcean Veaceslav, Zelenco Andrei, Zamos Oleg și Zamos Natalia a primit câte 320 euro, care erau destinate, organizării migrației ilegale a acestora.

Totodată, Colegiul penal lărgit reține, că instanța de apel n-a ținut cont de prevederile art.106 Cod penal, și eronat a constatat, că faptul întoarcerii benevole a sumelor de bani părților vătămate, de către inculpată, exclude necesitatea confiscării contravalorii acesteia, or, la caz acuzarea solicită confiscarea contravalorii sumei de 1600 euro, care constituie folosul material dobândit în rezultatul infracțiunii.

Deci, Colegiul notează, pentru a demonstra că părțile au fost auzite în prezenta cauză, instanța de apel urmează să dea răspunsuri argumentate în hotărâre asupra motivelor decisive invocate de apelant și nu este suficient doar a prelua motivele hotărârii primei instanțe, dar și a efectua propriile completări în sensul aprecierii temeiniciei acestei hotărârii, prin prisma criticilor invocate de părți, care în viziunea lor ar putea afecta într-o măsură oarecare legalitatea soluției adoptate la caz.

În concluzie, Colegiul penal lărgit constată că hotărârea contestată nu cuprinde motive pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, eroare de drept cuprinsă de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, deoarece eroarea dată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Conform art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să aprecieze toate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor și în dependență de situația constatată să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia.

Casează, parțial, în partea confiscării speciale, conform art.106 Cod penal, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2018, în cauza penală privind-o pe **Başlicova Oxana xxxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei, în această parte, de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În rest prevederile hotărârii contestate se mențin.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac în partea dispunerii rejudecării cauzei, în rest, fiind irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la data de **27 decembrie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor